

ҚАЗҰУ КІТАПХАНАСЫНДА СИРЕК ҚОЛЖАЗБАЛАР ҚОРЫНДА КЕЗДЕСЕТІН ШАҒАТАЙ ӘДЕБИЕТІНІҢ СОПЫЛЫҚ АҚЫНЫ ШАХ МАШРАБТЫҢ ӨЛЕҢДЕРІ

ҚазҰУ кітапханасында сирек кітаптар мен қолжазбалар кездесетін және құнды басылымдар қорында араб графикасымен жазылған 362 қолжазба бар. Қолжазбалардың 180-і араб, 100-і парсы және 82-сі шағатай тілінде жазылған.

Қазіргі таңда ҚазҰУ Шығыстану факультетіндегі Жазба жәдігер және рухани мұра ғылыми-зерттеу орталығы осы қолжазбалармен жұмыс істеуде. Орталық осы қолжазбалардың транскриптерін, аудармасын жасауда. Сонымен қоса ҚазҰУ Шығыстану Факультеті, Түрксой кафедрасының магистрант және докторант студенттері Шағатай тілінде жазылған қолжазбаларды диссертациялық жұмыс ретінде зерттеуде. Осылайша ҚазҰУ Шығыстану факультеті, Жазба жәдігер және рухани мұра ғылыми-зерттеу орталығы осы қолжазба кітаптарды ғылыми айналымға салуды көздеп отыр. Және де тарихшылар мен филологтар осы қолжазбаларды ғылыми зерттеу тақырыптары ретінде қолдана алады.

ҚазҰУ кітапханасы сирек қолжазбалар қорында Шағатай тілінде ең көп кездесетін Шағатай әдебиетінің сопылық ақыны Шах Машрабтың бірнеше қолжазба кітабы бар. Машраб – Шағатай әдебиетінің соңғы кезеңінің ақыны және өлеңдерін шағатай тілінде жазған. Сонымен қатар, араб, парсы тілдерінде жазған өлеңдері де бар. Оның поэзиясының негізгі тақырыбы – махаббат. Құдайдың махаббаты да, адам махаббаты да оның поэзиясының ажырамас бөлшегі болған.

Шах Машрабтың қолжазба кітаптары ҚазҰУ кітапханасы сирек қолжазбалар қорында №4, 18, 27, 28, 36 нөмірлерімен тіркелген.

Зубайда ШАДҚАМ,

Жазба жәдігер және рухани мұра ғылыми-зерттеу орталығының директоры, доцент

Если ты можешь мечтать, то можешь и воплотить свои мечты в жизнь

С самого детства я мечтала о том, чтобы учиться за границей, но считала это чем-то абсолютно недостижимым, абсолютно недоступным. Но, год назад я проучилась в столице Китая, в Пекине. Для меня это было незабываемым опытом для практики языка и для самой себя. Я хочу выразить огромную благодарность нашему университету КазНУ, за то, что он предоставил мне такую возможность как обучение за границей. Для меня, это огромный опыт, много новых знаний, и помощь для расширения моего кругозора. Благодаря программе Академической мобильности студенты нашего Университета КазНУ могут освоить свою специальность, на ещё более высшем уровне.

Первое, что хотелось бы сказать после полугода в другой стране, никогда не бойтесь что-то менять в своей жизни. Молодость дана только однажды – когда, если не сейчас, попробовать эту уникальную возможность?

Да, безусловно, будет сложно. Не нужно считать, что единственное, чем вы будете заниматься, это путешествовать и развлекаться с иностранцами. Первое время было довольно таки тяжело. Было много переездов, тяжелых сломанных чемоданов, которые приходилось тащить пешком туда-сюда. Много разочарований, слёз, много поисков помощи, поисков более менее съедобного, сотни вопросов, до жути смешных ситуаций, чаепитий, чтобы хоть как-то успокоить себя. Но только сложности делают нас сильнее, поскольку «Однажды шторм закончится и ты не вспомнишь, как его пережил». Но особенно хочу отметить поддержку, которую мы оказывали друг другу. Проблем было так много, самых разных, нам казалось, что они вообще никогда не закончатся. Но мы оказались сильнее чем думаем.

Так, несмотря на все сложности, я считаю, что это шанс, который нельзя упускать. И если вам дается такая возможность, вы просто должны поучаствовать, ведь обучение в зарубежном вузе, помимо всего прочего, это еще и отличная возможность познакомиться с собой и узнать, чего ты стоишь. А ты можешь гораздо больше, чем ты думаешь.

Б.С. ИЛИЯСОВА,

Студентка 3 курса факультета востоковедения

А.С. КОЙБАКОВА,

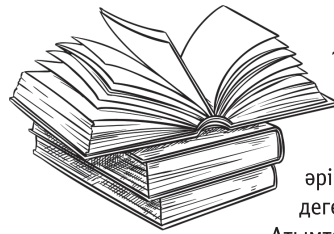
Старший преподаватель кафедры Китаеведения, факультета востоковедения

«Білімі терең, өркениеті кең әлем»

«Адам ұрпағымен мың жасайды», осы ұлағатты сөздің астарында қаншама терең сыр жатқанын шын жүреппен сезіне аламыз ба? Осы орайда мен, қара шаңырақ ҚазҰУ-дың ұстазы ретінде және өз шәкіртіммен бірге, білім жөніндегі ойымды ортаға салсам деймін. Бүгінгі күннің ұрпағы ертеңгі жарқын болашаққа жол салушылар емес пе? Ал, олардың салған жолдарының жарқын болуына кепілдік бере аламыз ба? Міне, осындай сипаттағы сан алуан сауалдар кімді де болса, ойландырмай қоймас. Осындай сыни тұрғыдағы сауалдар төңірегінде ойлану, оған жауап беруде іске асқан жұмыстардың астарынан дәлел іздеп тапқандаймын. Ұрпағымыз саналы тәртіп пен сапалы білім негіздерімен қаруланған кезде ғана еркін тыныс аламыз. Менің басты мақсатым: мектеп өміріне қайткен күнде бүгінгі күн талабын қанағаттандыратын дайын жасауға бағыт беру. Мектептегі әріптестерімнің жаңа бағыттағы дұрыс жасаған іс-әрекеттері менің ойымды алысқа жетелеп, қиял әлеміне енгізіп жібергендей. Әсіресе мектепшілік шаралардың қызықты өтуі, ата-аналардың сенімінің артуы сенімділік пен ынтымақтастықтың бірігуіне жол ашты. Деңгейлік курс бойынша сертификатталған мұғалімдердің өткізген сабақтарының тартымдылығы оқушылардың жауапкершілік дағдыларын бойларына сіңіруіне, сыни ойлау қабілеттерін дамытуға оң ықпалын тигізуде. Еліміздің ертеңгі тізгінін қолына алатын, бүгінгі күннің майталмандары алдымызда отырған шәкірттер. Қайтсек те, тек қана алға ұмтылу, болашақ қамын орнықтыру үшін келелі мәселелердің шешімін табу жолында белсенділік таныту, тапқырлық әрекеттер жасау әрқайсысымыздың парызымыз деп білемін. Тамырын тереңге тартқан кең өркениет әлеміне сұғына ену үшін шәкірттеріміз шабытты, білімді, өжет, қайсар мінезді болуы шарт. Ол үшін, алдымен мұғалімдер қауымы Қазақстандық білім беру мазмұнын жаңа сатыға көтеріп, қарқынды қадам жасауы тиіс екеніне көзім жетті. Айналама қарап, мені қоршаған әлемдегі сан алуан өзгерістерге шаттана қуанып, қанатымды кеңге сермеп, шабыттана түскендеймін. Алдымыздағы үлкен асуға – біліктілік пен ұстаздық шеберлігімізді ұштастыра отырып, шәкірттерімізді, мынау кең әлемді мойындататын рухани биік шыңға шығару міндеті тұр. Терең ойларға беріліп, сенім жүгінің ауыр екендігін сезіндім. Бірақ, мен көшбасшымын, қандай кедергілер болмасын көзін тауып, шешімін табуға дайын болуым керек... Ол менің көшбасшылық ұстанымым.

САДУЛЛАЕВА М., ТЛЮБАЕВА Ш.

100 КІТАП АЯСЫНДА

Бұл мақала Қазақ Ұлттық университеті студенттерінің оқуға тиісті 100 кітабы аясында жазылмақ. Яғни, көкейге түйген ойлар жайында.

Бұл таңда жалпы адам баласының елге деген патриоттық сезімі бірінде бар болса, енді бірінде жоқтың қасы. Міне, бұл шығарма осы бір келеңсіздікті жоюға септігін тигізетін шығармалардың бірі әрі бірегейі деп білемін. Шығарманы оқу барысында шүкіршілік, елге деген құрмет, патриоттық сезім бұрынғыдан да арта түскендей болды.

Атымтайдың адал жүрегі, махаббаты, Заманайдың әкеге деген сағынышы, Аманайдың ерлігі, елге деген сүйіспеншілігі кімді де болса ойландырады анық. Шығарма желісін оқу барысында жазушының Атымтайды суреттеген жерлері, яғни, оның батырлығын, батыл қадамын. Отанға деген адалдығын оқығанда қазақ ері, міне, осылай болуы керек деп топшылайсың. Әрине, ол әрбірінің қолынан келсе.

Әрине, Балқия да адал, батыл қыздардың бірі. Бірақ қыңыр мінезінен осындай көптеген келеңсіздіктерге ұшыраған бақытсыз әйел. Тіпті, оқуды қызылмен, Гүлбарша екеуі бітіргенімен, Балқия Атымтайдың айтқанына көнбей, елін алып қашып кетеді. Ал, Гүлбарша өз мақсаты жолында күресіп, соңында үлкен отбасын құрып, жұмысында жемісті табыстарға кенеледі. Бұны газет беттерінен оқыған Балқия іштей қызғанышпен күрсініп қана қояды. Өмірде көп қателескен Балқия бақыт дәмін адал жарына да, туған ұлына да, тіпті, өзіне де сездірмей өмірден озады. Соңында өкінгенімен, әрине, ол уақыт кеш еді. Шығарма соңы Аманайдың тауға ойлана қарап тұрған жерінен аяқталады. Оның одан кейінгі тағдыры қалай болмақ. Ол оқырманға беймәлім, мүмкін, әркім өзі топшылар.

Мен кітапты аяқтай келе, сол соңын былайша қиялдап аяқтаған болдым: бала Аманай өз еліне оралады. Ондағы Атымтайдың қартайған жолдастары, олардың ұлдары, немерелері Аманайға қол ұшын беріп, Аманай үлкен азамат болады. Аңсаған арманына жетіп, әкесінің жолын қуған адал азамат болып өседі. Анасы Әлиман өз қолына алып, адал жар алып, үлкен отбасын құрып бірі бірге баянды да бақытты ғұмыр кешеді. Әрине, бұл мендегі қиял. Менің түйгенім өмірде жақсы ойлай білу керек және жақсылыққа ұмтылу керек, сонда ғана саған сәттілік серік болады. Дұрысы уақытында сабырлы болып, өз-өзіңді ұстай біліп, мақсатыңа жету жолында күресу, Отаныңа адал қызмет көрсету. Міне, бұл кітап маған осыны үйретті, құрметті оқырман!

ҒИНДАШЕВ Е., НӘДІР Ә.